

Stručni rad

# **"PROČITATI DOBRU KNJIGU JE KAO PRONAĆI ZLATNI DUKAT"**

Tatjana Hren, prof., učiteljica razredne nastave

Osnovna škola Žužemberk, PŠ Dvor, Slovenija

**Sažetak**

Da čitanje u razredu ne postane monotono i po utvrđenom redoslijedu, učitelj može obogatiti nastavu. Učenice motiviraju različiti načini čitanja i čitanje kroz igru jer tako puno čitaju usput, a da toga nisu ni svjesni. Postoji nekoliko načina na koje se može u školi djecu poticati na čitanje. Od velike važnosti je i kakav primjer pružaju roditelji, učitelji i odrasli općenito. Djeca upijaju naše postupke više od naših riječi.

**Ključne riječi:** čitanje, zanimanje za knjige, obogaćivanje rječnika, različiti načini za poticanje čitanja

## 1. Uvod

Kako djeci objasniti zašto je čitanje važno? Da je važno čitati knjige, a ne samo titlove crtića i upute tijekom igranja video igrice. U biti, djeca su još uvijek samo djeca i nisu se promijenila. Još su uvijek čista poput jutarnje rose, naivna i bezazlena. Tijekom svoje dvadesetogodišnje učiteljske prakse još ih uvijek pokušavam zainteresirati za neku priču naglašavajući koliko je važno čitati, slušati, upijati svaku pojedinu riječ. Jer kad se nađu u situaciji kad će morati nešto samostalno napisati ili izreći, jednostavno će otvoriti magične ladice u svojim glavicama, ispunjene tisuću i jednom riječju, i riječi će početi navirati same po sebi, baš kao da naviru iz najčišćeg izvora.

## 2. Zanimanje za čitanje

Kad u djeci uspijem pobuditi zanimanje, najveća prepreka je otklonjena i možemo se baciti na posao. Jedan od načina je svakodnevno čitanje. U ovu aktivnost uključeni su i roditelji, a vodimo računa i da vrijeme čitanja bude prilagođeno svakom pojedinom djetetu. Nekoj djeci pet minuta čitanja predstavlja isto što i 15 minuta čitanja djeci koja su znatno bolje savladala ovu vještinu. S djecom najprije razgovaramo o stvarima koje ih zanimaju. Zatim zajedno tražimo ono što bismo mogli pročitati na tu temu. Tako stižemo do različitih tema: jedni više vole bajke, drugi fantastične priče, treći smiješne priče objavljene u raznim časopisima.

## 3. Poticanje čitanja u školi i kod kuće

Neka djeca jednostavno ne vole čitati. Ovdje je uključivanje roditelja od presudnog značaja. Odaberemo varijantu nasumičnog čitanja. "Molim pročitaj mi vremensku prognozu, zanima me kakvo će biti vrijeme." Ili: "Koja je momčad već pobijedila u košarci? Molim te, pročitaj mi tu vijest, ja stvarno nemam vremena...".

Od velike važnosti je i kakav primjer pružaju roditelji, učitelji i odrasli općenito. Djeca upijaju naše postupke više od naših riječi. Važno je da nas unatoč obilju

svakodnevnih poslova koje trebamo obaviti ponekad vide i s knjigom ili barem časopisom ili novinama u ruci.

U školi djeca puno čitaju usput, a da toga nisu ni svjesna. Na primjer: čitanje uputa za rješavanje zadataka, tekstualnih zadataka iz matematike, čitanje odgovora ili rješenja, teksta napisanog na školskoj ploči ili teksta prezentacije.

### **3.1. Načini za poticanje čitanja**

Postoji nekoliko načina na koje u školi djecu potičem na čitanje:

#### **1. Kutak za čitanje**

Mjesto gdje se učenici okupljaju, gdje mogu odabrati knjigu koja im se sviđa, prolistati ju, pročitati barem jedan njezin dio ili razgovarati o sadržaju s drugim učenicima.

#### **2. Čitanje u nastavcima**

U dogovoru s učenicima čitanje se može odvijati svaki dan po nekoliko minuta na početku nastave, a kao nagrada prije završetka nastave, ova se aktivnost može obavljati i jednom tjedno, na točno određeni dan. Uvijek se trudim odabrati priču koja je zanimljiva, napeta, primjerena njihovoj dobi i barem donekle šaljiva. Činjenica je da djeca vole humor.

#### **3. Pet minuta dnevno na početku nastave za tiho čitanje sadržaja po vlastitom izboru**

Djeca mogu odabrati bilo što za čitanje, od kuće ili iz knjižnice mogu sobom ponijeti časopis ili neku knjigu, isto tako mogu nešto pronaći u školskom kutku za čitanje.

#### **4. Čitanje za čitalačku značku**

Da bi dobio čitalačku značku, svaki učenik 3.r. mora pročitati i prepričati sadržaj tri knjige i naučiti napamet 3 pjesme.

#### **5. Razredno natjecanje u čitanju**

Od tkanine sam sašila džepiće na koje sam pričvrstila oznake s imenima učenika. Razredno natjecanje u čitanju obično započinjemo nakon natjecanja u čitanju za čitalačku značku, tako da ničeg nije previše. Za svaku pročitano knjigu učenici ispunjavaju kratki ocjenjivački listić na koji upisuju naziv knjige, ime autora, ono o čemu se u knjizi govori i broj stranica knjige. Utvrđujemo vremenski okvir, odnosno od kada do kada će se natjecanje održavati. Nakon natjecanja prebrojimo prikupljene listiće, a

pobjednik je učenik koji je pročitao najviše knjiga i od učiteljice dobiva nagradu. Obično je to knjiga s posvetom.

## **6. Torba za čitanje**

Torba sadrži razne knjige, časopise i bilježnicu s bilješkama i crtežima koji se odnose na određeni sadržaj. Učenik koji dobije torbu za čitanje odabere iz nje jednu knjigu, pročita ju, zatim napiše nekoliko rečenica o njoj i ilustrira njezin sadržaj. Tako nastaje zbirka dojmova o pročitanim knjigama.

## **7. Okretanje strelice u krug - igra tko je sljedeći na redu za čitanje**

Ovu igru biramo kada čitamo kraće tekstove i jednostavne zadatke. Učenici sjede u krugu i okreću strelicu koja je zalijepljena za plastičnu bocu. Učenik prema kojemu se strelica okrene sljedeći je na redu za čitanje i izvršavanje zadatka. Na primjer: napravi pet čučnjeva, mahni kolegi koji se nalazi s tvoje desne strane, pokupi otpatke oko koša, ispričaj neku šalu...

## **8. Obogaćivanje rječnika slušanjem**

Izvannastavna aktivnost "Knjiški moljac" uključuje čitanje knjiga. Ako su djeca mlađe školske dobi, biram slikovnice, a za učenike 3. i 4. razreda i knjige u nastavcima. Učenici slušaju sadržaj, razgovaraju o pročitanoj, objašnjavamo manje poznate riječi, smijemo se ili suosjećamo s glavnim likovima koji proživljavaju tužne događaje.

## **9. Pobuđivanje zanimanja pripovijedanjem kratkih priča**

Ovu aktivnost provodimo ponedjeljkom u jutarnjem krugu, tijekom kojeg učenici izvještavaju o događajima proteklog vikenda ili ukratko predstavljaju pročitanoj knjigi koja im se svidjela. Na taj način često potaknu druge učenike da pročitaju tu knjigu.

## **10. Razredna zbirka šala**

Bilježnica putuje od učenika do učenika, svaki od njih je nosi kući, traži neku šalu, zapisuje ju pisanim slovima u bilježnicu. Prije toga čita sve šale koje su zapisali ostali učenici.

## **11. Izrada knjižnih oznaka**

Knjižne oznake izrađujemo na satovima likovnog odgoja. Svatko izrađuje svoju knjižnu oznaku, ukrašava ju i njome označava pročitane stranice u knjizi.

## **12. Zanimljivi listovi za čitanje sa zadacima**

Čitanje listova još je zabavnije kad se čitanje odvija na različitim, manje uobičajenim mjestima. Na primjer, upute su: čitaj ispod stola, ispod deke

pomoću svjetiljke, čitaj svom kućnom ljubimcu, čitaj s tatinim čarapama na nogama, sa šeširom na glavi... U tablicu na listu za čitanje učenici zapisuju vrijeme čitanja i ono što su pročitali. Način čitanja mogu odabrati između predloženih načina, a mogu ga i sami izmisliti.

### **13. Čitanje mlađim učenicima**

Neki od učenika 3. razreda već jako dobro čitaju i ponosni su ako mogu čitati mlađim učenicima. Stoga povremeno, na početku nastave, nekoliko minuta čitaju mlađim učenicima (pjesmica, dio bajke).

### **14. Suradnja s gradskom knjižnicom**

Budući da imamo sreću da je narodna knjižnica u osnovi smještena u dijelu naše školske zgrade, možemo ju češće posjećivati. Knjižničarka nas upoznaje s knjižnicom, njezinim skrivenim kutovima i pročita nam koju bajku.

## **4. Zaključak**

Djeca su međusobno različita, stoga im dopuštam da mogu birati aktivnosti u kojima će sudjelovati, a u kojima neće.

Tijekom provođenja nastave na daljinu djeca su razvila računalnu pismenost, navikla su se na brzo pronalaženje potrebnih podataka, pretvaranje dokumenata u različite formate i njihovo slanje, isto tako su se susrela s brojnim novim aplikacijama. Ipak, nedostajalo im je čitanja na dobri stari način. Kad sam im putem *Zooma* pročitala cijelu bajku, bili su oduševljeni, nedostajao im je kontakt s učiteljicom i čitanje uživo koje se ipak znatno razlikuje od slušanja snimke.

Naravno, poticaj je vrlo važna stvar, treba pohvaliti svaki uloženi napor učenika, čak i ako nema vidljivog napretka jer jedino tako pomažemo djetetu da ustraje. Važno je da se ne preda i da se osjeća dobro jer je izvršilo zadatak. Samo na taj način izrast će u samouvjerenu odraslu osobu s mnogo ideja i bit će na pravom putu do ostvarenja svojih ciljeva.